

NAUJIENLAIŠKIS

Nr. 1

KONTAKTAI

Šulija Partners Law Firm Vilnius

Jogailos g. 4 (3 korpusas, 1 aukštas) LT-01116,

Vilnius, Lietuva

e-mail: info@SulijaPartners.com

www.SulijaPartners.com

— TURINYS

TEISĖS AKTAI

- ◆ Įsigaliojo Vartojimo kredito įstatymas ir Civilinio kodekso pakeitimai
- ◆ Pakeistas Konkurencijos įstatymas
- ◆ Priimtas įstatymas dėl Patentų teisės sutarties ratifikavimo

TEISMŲ PRAKTIKA

- ◆ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2011 m. balandžio mėn. 7 d. nutarimas “Dėl teisės apskūsti ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimą”
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis dėl Europos Parlamento ir Tarybos 2007 m. gruodžio 11 d. Direktyvos 2007/66/EB tiesioginio ir netiesioginio veikimo sprendžiant viešojo pirkimo sandorio galiojimo (negaliojimo) ir teisinių padarinių
- ◆ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis dėl darbo sutarties nutraukimo už šiurkštų darbo drausmės pažeidimą

— TEISĖS AKTAI

- ◆ *Įsigaliojo Vartojimo kredito įstatymas ir Civilinio kodekso pakeitimai*

Nuo šių metų balandžio 1 dienos įsigaliojo Vartojimo kredito įstatymas ir atitinkami Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso (toliau - CK) šeštosios knygos pakeitimai. Vartojimo kredito įstatymu siekiama įgyvendinti 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių detaliau reglamentuojant vartojimo kredito teikimo sąlygas ir užtikrinant geresnę vartotojų apsaugą.

Apibrėžiant vartojimo kredito davėjo sąvoką įstatyme nurodoma, kad juo gali būti tik juridinis asmuo, kuris yra įrašytas į viešąjį vartojimo kredito davėjų sąrašą. Registracija nuo šiol privaloma ir vartojimo kredito tarpininkams.

Sveikintina tai, kad nuo šiol tiek Vartojimo kredito įstatyme, tiek CK yra nustatytas atsakingo

skolinimosi principas, reiškiantis, kad kredito davėjas privalo patikrinti kredito gavėjo mokumą prieš suteikdamas jam paskolą.

Be to, įstatymas numato svarbią kredito gavėjo teisę per 14 kalendorinių dienų nuo vartojimo kredito sutarties sudarymo dienos atsisakyti sutarties. Šiuo atveju kredito gavėjas privalės gražinti vartojimo kredito davėjui vartojimo kreditą, bei palūkanas, susikaupusias nuo dienos, kuria buvo išmokėtas vartojimo kreditas, iki vartojimo kredito gražinimo dienos.

Be jau aptartų klausimų įstatymas taip pat nustato reikalavimus vartojimo kredito sutarties formai ir turiniui, numato ginčų tarp kredito gavėjo ir kredito davėjo nagrinėjimo tvarką Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos tarnyboje ir kt.

Vartojimo kredito įstatymą galite rasti čia:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=390016&p_query=&p_tr2=

Naują CK redakciją rasite čia:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=397625&p_query=&p_tr2=

◆ *Pakeistas Konkurencijos įstatymas*

2011 m. balandžio 21 d. papildytas Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas (toliau: KĮ). Papildymai nustato, kad ūkio subjekto vadovui, už prisidėjimą prie ūkio subjekto sudaryto draudžiamo konkurentų susitarimo ar piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi gali būti apribojama teisė nuo trejų iki penkerių metų eiti viešojo ir (arba) privataus juridinio asmens vadovo pareigas, būti viešojo ir (arba) privataus juridinio asmens kolegialaus priežiūros ir (arba) valdymo organo nariu. Kartu su minėtu apribojimu ūkio subjekto vadovui gali būti skiriama bauda iki 50 000 litų.

Įstatyme numatoma, kad ūkio subjektas laikomas prisidėjusiu prie pažeidimo padarymo, kai jis:

- 1) tiesiogiai prisidėjo prie pažeidimo padarymo;
- 2) tiesiogiai neprisidėjo prie pažeidimo padarymo, tačiau turėjo pagrindą įtarti, kad jo vadovaujamas ūkio subjektas daro pažeidimą, bet nesiėmė veiksmų užkirsti kelią šiam pažeidimui;
- 3) nežinojo, nors privalėjo žinoti, kad jo vadovaujamas ūkio subjektas padarė ar daro pažeidimą.

Sprendimą dėl sankcijos ūkio subjekto vadovui skyrimo esant įstatyme numatytiems pagrindams priims Vilniaus apygardos administracinis teismas pagal Konkurencijos tarybos pateiktą prašymą.

Aktualią Konkurencijos įstatymo redakciją rasite čia:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=398319&p_query=&p_tr2=

◆ *Priimtas įstatymas dėl Patentų teisės sutarties ratifikavimo*

Lietuvos Respublikos Seimas ratifikavo Patentų teisės sutartį, pasirašytą 2000 m. birželio 1 d. Ženevoje.

Patentų teisės sutartis skirta suvienodinti ir supaprastinti formalias procedūrinės patentų teisės taisykles sutarties valstybėse narėse (materialinės teisės klausimų ši sutartis nereguliuoja). Ji nustato maksimalius procedūrinius reikalavimus, taigi valstybės negali nustatyti nacionaliniuose teisės aktuose papildomų reikalavimų, kurių nenumato sutartis. Tokiu būdu siekiama mažinti atvejus, kai dėl procedūrinių reikalavimų nesilaikymo prarandamos svarbios teisės, susijusios su patentu.

Šiuo metu daugiau, nei 40 pasaulio šalių yra pasirašiusios Patentų sutartį.

Įstatymas įsigalioja 2011 metų liepos 1 d.

Įstatymą dėl Patentų teisės sutarties ratifikavimo galite rasti čia:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=394806

Patentų teisės sutartis:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=375290&p_query=&p_tr2=

— TEISMŲ PRAKTIKA

◆ *Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2011 m. balandžio mėn. 7 d. nutarimas "Dėl teisės apskusti ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimą"*

Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas išnagrinėjo bylą pagal Panevėžio apygardos teismo prašymą ištirti, ar Baudžiamojo proceso kodekso (toliau: BPK) 168 straipsnio 4 dalis neprieštarauja Konstitucijai.

BPK 168 str. 4 d. *inter alia* nustatyta galimybė skusti ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimą, kuriuo išspręstas skundas dėl prokuroro nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, aukštesniajam teismui. Pareiškėjas teigė, kad tokiu būdu teismui priskiriama kompetencija spręsti dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo ir vykdyti ikiteisminio tyrimo kontrolę, nors Konstitucijos 118 straipsnio 1 dalis nustato, kad „Ikiteisminį tyrimą organizuoja ir jam vadovauja <...> prokuroras“.

Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad įstatymų leidėjas gali nustatyti įvairius ikiteisminio tyrimo etape dalyvaujančių asmenų, *inter alia* nukentėjusiųjų nuo nusikalstamos veikos, skundų dėl prokuroro veiksmų arba sprendimų nagrinėjimo modelius, tačiau nustatytu teisiniu reguliavimu negali būti paneigta konstitucinė tokių asmenų teisė kreiptis į teismą *inter alia* dėl jų teisių pažeidimo ikiteisminio tyrimo metu. Sistemaiškai aiškindamas BPK 168 str. 4d. ir kitas BPK normas Teismas priėjo išvados, kad pagal nustatytą ir ginčijamą teisinį reguliavimą aukštesniajam teismui nesudaroma prielaidų perimti konstitucinių prokuroro įgaliojimų organizuoti ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauti.

◆ *Dėl Europos Parlamento ir Tarybos 2007 m. gruodžio 11 d. Direktyvos 2007/66/EB tiesioginio ir netiesioginio veikimo sprendžiant viešojo pirkimo sandorio galiojimo (negaliojimo) ir teisinių padarinių.*

Lietuvos Aukščiausiasis teismas civilinėje byloje Nr. 3K-3-155/2011 nagrinėjo klausimą dėl Europos Parlamento ir Tarybos 2007 m. gruodžio 11 d. netiesioginio veikimo dar nepasibaigus jos privalomam inkorporavimo terminui į viešųjų pirkimų įstatymą.

Ieškovas UAB „Smulkus urmas“ ir trečiasis asmuo VšĮ „Kretingos maistas“ dalyvavo atsakovo Plungės rajono savivaldybės administracijos paskelbtame supaprastintame atvira konkurse dėl Plungės rajono bendrojo lavinimo mokyklų mokinių maitinimo paslaugų teikimo. Konkurso nugalėtoju buvo pripažinta VšĮ „Kretingos maistas“. Ieškovas, inter alia prašė pripažinti negaliojančia pirkimo sutartį, sudarytą atsakovo ir trečiojo asmens, bei taikyti restituciją. Lietuvos apeliacinis teismas nusprendė, kad atsakovas, priimdamas trečiojo asmens pasiūlymą ir pripažindamas jį laimėjusiu bei sudarydamas su juo pirkimo sutartį, pažeidė imperatyvius Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus, neužtikrino šiame įstatyme įtvirtintų lygiateisiškumo, skaidrumo principų įgyvendinimo. Tačiau teisėjų kolegija konstatavo, kad paslaugos teikiamos socialiai pažeidžiamai visuomenės grupei – mažas pajamas gaunančių šeimų vaikams, taigi sutarties pripažinimas niekine ir restitucijos taikymas prieštarautų viešajam interesui. Teismas nepripažino sutarties negaliojančia ir netaikė restitucijos, atsižvelgdamas į Europos Direktyvos Nr. 2007/622 d straipsnį, pagal kurį priežiūros institucija gali nepripažinti sutarties negaliojančia, net jeigu ji buvo suteikta neteisėtai, jei nustatoma, kad dėl svarbių bendrojo intereso priežasčių reikėtų išsaugoti sutarties padarinius.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad:

- direktyvų teisinis poveikis valstybėms narėms kyla nuo jų įsigaliojimo momento, taigi ir įpareigojimas siekti jose įtvirtintų tikslų (aktyvioji pareiga);
- teismams, priešingai nei įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios institucijoms, nėra poreikio imtis kokių nors specifinių veiksmų siekiant direktyvose numatytų tikslų;
- teismo siekis nepažeisti direktyvos tikslų – tai, iš esmės, jo siekis šiuos tikslus atitikti;
- nepasibaigus direktyvų įgyvendinimo terminui, nacionalinė teisė aiškinama ne bendrai pagal direktyvos ar kitų Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas, o tik tiek ir tam, kad toks aiškinimas leistų išvengti direktyva siekiamo tikslo pažeidimo, t.y. nacionalinės teisės aiškinimas ribojamas specifinio tikslo – labai nepakenkti direktyva siekiamam rezultatui.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad Direktyvos Nr. 2007/66 1 straipsnio 2 dalies priešlaikinis netiesioginio veikimo pripažinimo siekis – užtikrinti peržiūros procedūrų veiksmingumą, kaip pagrindinį

šios direktyvos tikslą, o ne pateisinti negaliojančio sandorio išsaugojimą. Sandorio negaliojimo nepripažinimas (išsaugojimas) nėra pagrindinis Direktyvos tikslas, o šio tikslo viena iš įgyvendinimo sąlygų ir tiekėjų gynybos sistemos išimtis, kurią kompensuoja alternatyviųjų sankcijų taikymas. Dėl to apeliacinės instancijos teismas apskūstoje nutartyje nepagrįstai nacionalinę teisę aiškino pagal šią Direktyvos nuostatą, nes prieš jos privalomojo įgyvendinimo terminą jai užtikrinamas netiesioginis veikimas nenukreiptas į siekį nepažeisti Direktyvos pagrindinio tikslo.

◆ *Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis dėl darbo sutarties nutraukimo už šiurkštų darbo drausmės pažeidimą*

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas civilinėje byloje Nr. 3K3-172/2011 pasisakė dėl drausminės nuobaudos – atleidimo iš darbo Darbo kodekso (toliau: DK) 136 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu.

Minėta drausminė nuobauda buvo skirta kasatorei už tai, kad ji iš darbui suteikto kompiuterio ir jai priskirto elektroninio pašto adreso išsiuntė darbdavio komercinę paslaptį sudarančią informaciją į du jai priklausančius elektroninio pašto adresus. Kasatorė teigė, kad ji nepažeidė su darbdaviu pasirašyto susitarimo dėl komercinių paslaptčių ir darbdavio interesų saugojimo, o drausminė nuobauda jai skirta neteisėtai, kadangi komercinė paslaptis nebuvo atskleista – minėti elektroninio pašto adresai priklauso jai ir niekas be jos žinios negali prie jų prisijungti, o informaciją ji siuntė tam, kad galėtų dirbti su ja namuose.

Teisėjų kolegija pritarė apeliacinio teismo motyvams, kad informacijos išsiuntimas į pašto dėžutes, esančias ne atsakovo, bet kitų subjektų pašto serveriuose, kurių administratoriai neatsako darbdaviui (atsakovui) už jame esančios informacijos išsaugojimą, sudaro galimybes prie asmeninių kasatorės pašto dėžučių prieiti kitiems asmenims. Tokie veiksmai prilyginami informacijos išnešimui iš darbdavio buveinės, kas reiškia tvarkos, nustatytos komercinėms darbdavio paslaptims išsaugoti, pažeidimą ir yra neteisėti.

Pažymėtina, kad teismai, kvalifikuodami šį pažeidimą, taip pat atsižvelgė į ilgalaikį kasatorės nelojalumą darbdaviui, ilgalaikį darbdavio interesų neatitinkantį elgesį (kasatorė susirašinėjo su buvusiais darbuotojais per kompiuterinę programą „Skype“, kurios išklotinių duomenys parodė, kad buvo kopijuojama atsakovo komercinę paslaptį turinti informacija ir tai buvo derinama su trečiaisiais asmenimis, buvo aptariama atsakovo duomenų bazė ir jo veikla, tariamasi dėl informacijos išgabenimo iš atsakovo buveinės).

LAT konstatavo, kad apeliacinės instancijos teismas pagrįstai ieškovės padarytą pažeidimą kvalifikavo šiurkščiu pagal DK 235 straipsnio 2 dalies 11 punktą, todėl paliko sprendimą nepakeistą.

© Advokatų profesinė bendrija Šulija Partners Law Firm Vilnius, 2011

Pateikta informacija yra bendro pobūdžio ir negali būti vertinama kaip teisinė konsultacija. Advokatų profesinė bendrija neatsako už šios informacijos teisingumą ir už pasekmes, kylančias dėl šios informacijos panaudojimo konkrečiam atvejui. Dėl išsamios informacijos prašome kreiptis į mūsų advokatų profesinę bendriją